

die de Drieheid der Personen in de Eenheid des wezens loochenden, en nu de Socinianen. Er zijn anderen, die de substantieele leerstukken bewaarden en de ware leer der Drieheid, die in de Doopsformule ligt opgesloten, beschermende, in andere leerstukken afwijken, zooals vroeger de Donatisten en Novatianen en tegenwoordig de Roomsche en Arminianen. Wat de eerste aanbelangt oordeelen wij, dat de Doop, door hen bediend, geen Doop is, en dat zij, die door zulke ketteren gedoopt zijn, eigenlijk gezegd niet zijn weder te doopen, maar te doopen. Wat de tweede soort betreft, oordeelen wij, dat hun Doop wettig is, hoewel de doopsbediening bij hen door allerlei vreemde plechtigheden is beoogd. Terwijl, geheel in overeenstemming met deze uitspraken onze beste Godgeleerden, de Synode te Dordrecht in 1619 sessie CLXII besloot: Men zal den Doop der Papen, die in deze landen omzwerven, en der Mononietisten, niet zonder merkelijke redenen herhalen, maar naarstelijk onderzoeken, of de forme en de substantieele dingen des Doops onderhouden zijn: hetwelk bevonden zijnde, zoo zal men den Doop geenszins herhalen. De eenigste die in dit eenstemmig accord een wantrouwen toont, is juist de man, die bij ons Gereformeerde volk het meeste wordt gelezen, n. l. vader Brakel, die in zijn Redelijke Godsdiens zegt: De Doop moet geschieden in de ware kerk van Jezus Christus. Indien iemand gedoopt wordt in een vergadering, die ketterisch is in de leer en wier leeraars diensvolgens geen wettige zending hebben, sulken komende tot het geloof, moet gedoopt worden, want het eerste was geen Doop. Nu betwist ik niet aan vader Brakel het recht om in dezen een afwijkende mening te hebben en die uit te spreken, maar waar hij inging tegen het gevoelen van heel de Gereformeerde kerk, was het althans zijn plicht geweest, hierbij uitdrukkelijk te vermelden, dat de Gereformeerde kerk steeds anders heeft geoordeeld. Dan had ieder zich voor schade kunnen wachten.

Een tweede beperking van de erkenning des Doops in de vraag of de Doop bediend was door een persoon, die in die kerk tot doopen gemachtigd was, omdat de Gereformeerde kerk steeds vasthield aan de gedachte dat de Doop, door een privaat persoon bediend, geen Doop was. Vooral hier onderscheidde men echter wel. De vraag was nooit of degene, die den Doop bediend had, naar onze opvatting een wettig ambtsdrager was, maar of hij naar het recht, in die kerk geldig, macht had om den Doop te bedienen. Zoo ja, dan was de Doop wettig, zoo neen, dan gold die Doop niet. Niet wat de Gereformeerde kerk als eisch stelde voor het ambt, maar wat iedere kerk voor haar kring bepaald had, gold als maatstaf. Volkomen terecht werd dan ook door de Synode van Dordt in 1574 op de vraag of men het kind van een geloovig man, hetwelk de vroedvrouw gedoopt had, alsoo zij zag dat het sterven ging, maar hetwelk in het leven bleef, in de kerk doopen zou, geantwoord: ja, overmits dat vrouwenoep geen Doop is. Immers dit kind was in onze kerk geboren en onze kerk heeft aan geen vrouw de macht om te doopen, zoodat zulk een Doop niet wettig is. Ook op de Synode van Middelburg 1578 werd in gelijken zin geoordeeld, dat de Doop, door een privaat persoon bediend, niet van waarde is. Indien echter een onderling door een kerk of een deel daarvan daartoe verzocht zijnde, den Doop bediende, zoo zal men dien Doop niet herhalen om dienswille, dat hij eenige forme van beroeping heeft, hoewel het niet is te prijzen noch na te volgen. De machting van den kerkeraad dekte toch het gebrek in ambtelijke qualiteit.

Geheel op dienzelfden lijn lag dan ook de beslissing door de Synode van Dordt 1619, sessie CLXII genomen: men zal den Doop geenszins herhalen, die van een geconsecreerd Predikant bediend werd, zoo hij een ordinair beroeping van eenige vergadering heeft. De communicatie ontam hem het recht om in onze kerken de Sacramenten te bedienen; indien hij het toch deed, dan was die Doop geen Doop. Zoodra zijn volgevolgen een kerk vormen en hem weer in het ambt aldaar stelden, dan was de Doop, door hem bediend, een wettige Doop. Sterker kan het beginsel niet worden uitgesproken.

Ook bij de beoordeeling van de wettigheid van den Doop, door de Roomsche kerk geschied, moest dat gevraagd worden, wie in die kerk macht besa om te doopen. Terecht besloot daarom de Synode van Middelburg op de vraag, punt 49: Waarvoor men den Doop van de vagabondeerende priesteren houden zal, te antwoorden: Dewijl zoodanige pastoren en kapelaan, hoewel zij in hunne plaatsen niet zijn, alsnog beroeping hebben van de Roomsche kerk, en niet geheel voor private personen kunnen gehouden worden, zoo zal de Doop, door hen bediend, zooverre gelden, dat hij niet herhaald behoeft te worden. Maar de Doop van monniken en ook van degenen, die zij in het Pausdom diakenen of subdiakenen noemen, geschiedt zonder autorisatie daartoe te hebben, is van nul en onwaardig te houden.

Ja nog sterker, waar de Doop der Lutherische kerk door de Gereformeerde kerk steeds en zonder eenige exceptie als wettige Doop is erkend geworden, daar heeft de Gereformeerde kerk de gelgheid ook van een zoogenaamd nooddoop erkend. Immers, de Lutherische kerk machtigt een vader, wanneer zijn kind op sterven ligt en het in niet gedoopt, den Doop te bedienen. Ook hier was dus, al was die vader een privaat persoon, toch eenige kerkelijke roeping en autorisatie en kon de Doop deswege erkend worden. Tegelijk echter heeft de Gereformeerde kerk den nooddoop in eigen kring als onnoodig verworpen, en zon zulk een nooddoop, in onze kerk bediend, van nul en geener waarde zijn, omdat de kerkelijke autorisatie den vader ontbrak.

Voor Koolwisk Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS VOOR Koolwisk: Gevonden in de collectie te Leiden 2/30, Diaconie Geref. kerk C.

Officiële Berichten.

Met verhoging uit het Kerkblad van 30 April.

Provincie Groningen.

De Provinciale Synode van Groningen zal D. V. gehouden worden *Woensdag 9 Juni*, in het kerkgebouw in de N. Eblingstraat te Groningen.

De stukken voor de Agenda, met de namen en woonplaatsen der Afgevaardigden, gelieve men voor 19 Mei aan den ondergeteekende te zenden. Rekendag der verschillende Provinciale Kassen *Dinsdag 8 Juni*.

H. SCHOLTEN, Pres. Corr.

Zuidhorn.

Provinciale Synode van Gelderland. De Classis van de Gereformeerde kerken in de Provincie Gelderland worden bij dezen uit-

gehoedigd de punten voor het Agendum en de namen der Afgevaardigden voor de Provinciale Synode van Gelderland, welke gehouden zal worden D. V. *Woensdag 16 Juni 1897* te Culemborg, — voor of uiterlijk op 18 Mei te willen opgeven aan den ondergeteekende.

Namen der saamroependen kerkeraad te Culemborg, W. J. DE HAAS, Praeses. JOH. V. D. BERG, Scriba. Culemborg, 25 April 1897.

Provinciale Synode van Zeeland.

De Provinciale Synode der Gereformeerde kerken van Zeeland zal D. V. gehouden worden te Goes, op *Woensdag 16 Juni*, aanvangende 's voormiddags 10 uur. Opgave van de namen der afgevaardigden, punten voor het agendum enz. worden ingewacht tot 19 Mei, aan het adres van den ondergeteekende.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk te Goes, Ds R. J. V. D. VEEK, Praeses. C. ORANJE-LA, Scriba.

Provinciale Synode van Overijssel.

De Gereformeerde kerken van Zwolle A en B, aangewezen tot de saamroeping der Provinciale Synode van Overijssel, geven hiernede kennis, dat deze vergadering D. V. zal worden gehouden op *Donderdag 17 Juni a.s.* in de Plantagekerk te Zwolle. Aanvang 10 uur.

Punten voor het agendum worden vóór 27 Mei a. s. door den ondergeteekende ingewacht. Namen der roependen kerk, B. J. VAN DEN BOSCH, Scriba van Kerk A.

Buitenland.

Engeland. Het antwoord der Engelsche bisschoppen aan den paus.

Wij hebben in dit blad medegedeeld, dat de paus, tot groote teleurstelling van Dr. Schaefferman, in een bul „apostolicae curae“, eenige maanden geleden aan de bisschoppen der Anglicaan-kerk had te kennen gegeven, dat de wijdingen tot priester en bisschop, die in genoemde kerk hadden plaats gehad, niet geldig zijn, en dat daarom de Anglicaan-kerk zich van de Katholieke had afgescheiden en gebraken had met de apostolische traditie.

Hierop zijn de Anglicaan-kerk bisschoppen het antwoord niet schuldig gebleven. Zij noemen in hun antwoord den paus hun „eervolwaardig broeder“ en zij deden hem als bewijs van tegemoetkoming, omdat in de Roomsche kerk het Latijn de kerktaal is, een Latijnsche vertaling van hunne memorie toekomen. Maar toch kunnen zij zich in de argumentatie, in den bul gevolgd, niet vinden. Erkennende, dat de ceremonie van de ordinatie een weinig gedurende den loop der eeuwen is gewijzigd, beweren de Engelsche bisschoppen, dat de pausen zelven het voorbeeld van die verandering gegeven hebben, en dat de wijze van de priesters te ordenen, thans in de Episcopale kerk in gebruik, meer in overeenstemming met de oorspronkelijke kerk is.

Zij meenen, dat de paus, door hunne ordinaties te verwerpen, niet alleen hun een slag in het aangezicht heeft gegeven, maar ook aan de Oostersche kerk, ja zelfs aan zijn voorgangers, door te eischen, dat men bij het bedienen der Sacramenten een vorm gebruiken zal, die de pausen der eerste eeuwen niet hebben gekend. Indien dan de Anglicaan-kerk het recht niet had om hare liturgie te wijzigen, dan heeft de Roomsche kerk dit ook niet, en daaruit zou men dan kunnen afleiden, dat er geen priesters in de Roomsche kerk meer gevonden worden.

Dit antwoord is in meer dan één opzicht treurig te noemen. In de eerste plaats is de argumentatie zeer zwak. Is de paus niet de eerste onder gelijken, maar de eenige bisschop der kerk, wien allen hebben te gehoorzamen, dan heeft ook de paus alleen het recht om de liturgie te veranderen. Dan moet elke ordening tot priester geschieden naar den ritus door den paus aangegeven. Wanneer er kerken zijn, die in geen verband meer met den paus leven, dan zijn de priesterordeningen, ook wanneer zij voor de Roomsche liturgie hadden plaats gehad, te verwerpen, omdat zij niet geschied zijn op last of uit de autoriteit van den paus. Immers Christus alleen kan in het ambt zeten, en nu heeft, volgens Roomsche opvatting, de Koning der kerk zijne macht over zijne kerk aan den paus als zijn stedehouder overgedragen. Wanneer nu een kerk zich niet aan het stedehouderschap van den paus stoort, maar haar eigen gang gaat, dan kan de paus de handelingen, die men in zulke kerken verrichtte, niet voor wettig houden.

Nog treuriger is het, dat de Anglicaan-kerk bisschoppen alleen ingaan op de quaestie der priesterordeningen en de wettigheid van de wijdingen tot bisschop. Waarom niet gewezen op het diepgaand verschil in leer tusschen de belijdenis van Westminster en die van de Roomsche kerk? Waarom niet aangehouden, dat Rome zich schuldig maakt aan bevordering van schepsel-vergoding en werkelijkheid?

Wij vrezen, dat bij de Anglicaan-kerk bisschoppen die verschillen op den achtergrond zijn komen te staan, of liever, dat zij zoodaer door de Romaniserende richting, die zich in de Episcopale kerk nu langer dan 60 jaren openbaart, zijn medegeleerd, dat zij niet meer kunnen zien, dat er in de leer een principieel verschil bestaat tusschen Rome's leer en de waarheden, die door de kerken der reformatie worden beleiden.

Rusland. Eene nieuwe opwekking?

In Grieksch orthodoxe kringen heeft men in deze dagen den mond vol van een godsdienstige opwekking, die den eersten stoot ontving door het openen van de reliquien van den heiligen Vroedvader van Uglich. In een Russisch blad wordt verhaald, hoe vol wantrouwen de „oud-geloovigen“ of Rosnolki-deputaten naar Tschernigow togen, om het feest van de opening der reliquien bij te wonen. Op den roden September zou deze plechtigheid plaats hebben. De bisschop trad in vol ornaat op de verhevenheid, waarop de zerg geplaatst was, begon de brek-selen weg te nemen en de handen van den heilige van omhulsel te ontdoen. En o wonder! het bleek, dat niet alleen de handwortels, maar ook de vingers en de nagels gansch onbeschadigd waren, alsof de heilige bisschop niet vóór 200 jaren, maar vóór 2 of 3 dagen gestorven was. Ook de voeten van den Sint waren nog onbeschadigd, met uitzondering van één hiel, om het gebod te vervullen: uit stof zijt gij genomen, en tot stof zult gij wederkeren. Met tranen in de oogen betuigden de Rosnolki, dat zij nu geloofden en dat zij God om vergiffenis van hun ongelooft-smeekten; ook kusten zij het stoffelijk overschot van den heilige. Daarop telegraferden zij naar hunne familie en lieten hun geestelijke naar

Tschernigow komen. Over datgene wat gezien was, werd een protocol opgemaakt.

Tot dusver de mededeelingen van het Russische blad. Het blijkt duidelijk, dat het niet weet wat een geestelijke opwekking is. Hoe gansch andere dingen zouden we vernemen, indien de Geest des Heeren in de dorre doodsbeenderen den Grieksch kerk blazen ging!

WISCKEL.

Door Kinderen.

OP VOEDSEL UIT.

XIV.

De zon scheen reeds helder, en Walter haastte zich naar buiten om zijn verstijfde ledematen te koesteren in de verwikkelde stralen. Het water was nu rondom den berg weggesakt, zoodat hij weder overal loopen kon, doch over het bosch hing een nevel, die ontstond door het verdampende vocht.

In de warmte weder wat opgeknaapt, begon onze vriend echter een geweldigen honger te gevoelen; geen wonder, hij had heel den vorigen dag geest. Hij moest er dus op uit om voedsel te zoeken, en al had hij weinig lust zich nu in 't bosch te begeven, er zat niet anders op. Toen hij onder 't geboomte kwam bespeurde hij aanstonds, dat het daar kille was dan hij aangenaam vond. Vochtige damp steeg op, overal had de regen de groeven met water gevuld, groote poolen waren ontstaan, aarde weggespoeld en verscheidene boomstammen door de wind omgeworpen. Tegelijk bemerkte onze vriend, dat hij telkens op iets glibberigs trapt. Er kropen namelijk, nu 't zoo vochtig was, honderden groote slakken rond, en aanstonds kwam nu bij hem de gedachte op: zouden die ook te eten zijn? De matrozen hadden hem verteld, dat in vele landen slakken worden gegeten, doch hij had het nooit zien doen. Hij keek de gedachten eens aan en... eer een half uur verlopen was had hij er reeds ettelijke naar binnen gewerkt. De eerste had hem 't meeste moeite gekost, en de smaak was van geen enkele heel lekker. Maar er was op 't oogenblik niets anders. Zou tasje bij dan toe, en haastte zich toen weer naar het strand, waar hij het echter spoedig zelf al te warm kreeg.

Lang had hij uitgezien naar de zee, in de hoop een zeil te ontdekken, doch vergeefs. Zou zijn schip wellicht nog terugkeren? Ik moet den berg eens beklimmen, sprak hij bij zich zelf, dan kan ik verder zien. Zou gezegd zoo gedaan. Doch dat was hem nu een zwaar werk, en voor 't eerst in zijn leven gevoelde Walter zich bijna te zwak voor iets, dat hij ondernemen wou. Toch bracht hij het tot aan den top. Voor hem lag de eindeloze, thans geheel kalme zee, waarop de zonnestralen schitterden. 't Was doodstil om hem heen, daar op dien boom en graslozen berg, waarop behalve hem geen levend wezen was te bespeuren. Ook op de zee vertoonde zich niets dat zijn aandacht trok. En hoe mooi 't schouwspel voor hem ook was, wie in den nood al heeft daar zelden oogen voor. Daarbij werd de hitte spoedig ondragelijk, en mocht hij afklimmen.

„Toch zal ik 't volhouden“, sprak hij bij zichzelf. „Als er een schip komt, kan ik het van hier zien, en als het nabij komt ook toeroepen of een teken geven. Maar als het zonnig weer is, ga ik 't ochtenden of tegen den avond. 't Is overding niet te doen.“ Beneden gekomen begaf hij zich naar zijn schuilplaats om daar uit te rusten. Terwijl hij daar lag, kwamen hem de dingen van den vorigen dag weer voor den geest, en herinnerde hij zich al wat hem toen had bezig gehouden. „De Heere God ziet mij, en weet van mijn nood“, zoo sprak hij bij zichzelf, en wederom bad hij om ontferming, en dankte God die hem dusver had bewaard. Toen verzonk hij weder in diep nadenken. Nu kwamen hem ook een voor een de teksten weer te binnen, die grootmoeder hem had laten leeren: „De Heere is bij allen die Hem aanroepen.“ En „Het is mij goed verdrukt te zijn geweest.“ en wederom: „Allen zijn ze afgeweken, tezamen zijn zij onnat geworden; daar is niemand die goed doet, ook niet één.“ Had hij op reis zijn Bijbel stil laten liggen, en het lezen verwaarloosd, nu vond hij er genoeg in al die teksten en verzen die hij kende nog eens te herhalen, zich hen nauwkeurig te herinneren. Voor 't eerst in zijn leven gevoelde hij, dat grootmoeder hem een schat had meegegeven, die niet te rooven viel. Maar ook werd hem eenigszins duidelijk, hoe hij aan dien schat niets hebben zou, als hij hem zoo veronachtzaamde als tot nu toe, en dat dan toch de grootste schat hem zou ontgaan.

Zou bracht hij, al denkende, een groot deel van den dag door. Een paar weken geleden nog zou hij dit onmogelijk geacht, zeer vervelend genoemd hebben. Hij had wel wat anders en beters te doen, meende hij. Doch de Heere God heeft alle wegen en middelen in zijn hand. Als wij niet aan Hem denken, denkt Hij toch aan ons, en als wij Hem liefst vergeten, weet Hij ons te herinneren, dat Hij er is, dat we Hem noodig hebben. Dan roept Hij ons toe: „Dien God in wiens hand uw adem is, en hij wien al uw paden zijn, hebt gij niet verbeetlikt.“ En al staat het dan niet als in Koning Belshazzar's paleis met vingers van eens menschen hand aan den wand geschreven, toch maakt de Heere het ons duidelijk. Gelukkig, zoo we dan op zijn roepstem letten. Maar als wij 't doen in dit ook weer niet onze deugd, maar louter Gods genade. „Werk“, zegt de Schrift, „u zelf zaligheid niet vrezen en beven; want het is God die in u werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.“

Toen Walter in den namiddag weder naar 't bosch ging, bevond hij dat de aarde was opgedroogd, maar tevens de slakken waren verdwenen. Dit speet hem wel, maar tot zijn geluk bemerkte hij een groote hagedis, die zich mischieën in 't middagzonnetje zat te koesteren. Snel namte hij een grooten steen op, sloop naderbij, en wierp met alle kracht den steen op het dier. Hij had goed geraakt. Toen hij het beest te voorschijn haalde, was het geheel bewegingloos. Een paar slagen op den kop met een dikken stok, beroofden het van het leven, en daarop droeg Walter zijn buit huiswaarts, en begon daar aan de ontleding, wel te verstaan een gansch andere dan indertijd op school.

De hagedis — een zoogenaamd leguaan — was van de grootste soort, en daarbij een, die bijkbaar in zijn leven vooral veel gegeten had en daardoor dik en vet was geworden. Er zat vleesch genoeg aan voor minstens twee dagen, en met behulp van zijn staal en vuimten gelukte het hem het vleesch van het onbetbare zoot te scheiden, dat hij al dadelijk een goed maal kon doen, waaraan wel veel — vooral zout — ontbrak, maar dat toch beter smaakte dan de slakken. Zou hij vroeger sulken kost niet hebben

aangetoerd, thans dankte hij er den Heere voor, en met meer gevoel van eigen onwaardigheid, dan hij 't zeker ooit nog had gedaan. 't Was nu te donker geworden om den berg te beklimmen, en de slaap overviel hem daarbij eer hij er op verdacht was.

Vroeg in den volgende morgen beklom hij weder de hoogte, en bleef er zoo lang mogelijk, al uitzien naar de wijde zee. Maar er was geen schip te bespeuren. Walter herinnerde zich ook, hoe hij meermalen van de zeelieden had gehoord, dat slechts zeer zelden een vaartuig hier aanleef, en bij die gedachte werd het hem droevig te moede. Hij klom af en ging naar 't strand, waar hij zich nederzette.

Het was nu stil weer, en al turende in het water zag hij een visch voorbischieten. Hij trad nader, en bespeurde nu hoe een menigte vischen, kleine en groote, van allerlei kleur en vorm, in het water dardelden. Soms sprongen ze er zelfs even boven uit. Het water was zoo helder, dat hij bijna tot op den bodem der zee, die hier zeer ondiep was, zien kon. Met genoegen zag hij het levendig schouwspel aan, al werd er dan ook weinig bij gepraat. Als ik zoo'n visch eens vang kon, dacht hij. Dat zou een lekkere maaltijd voor mij wezen, en ik behoefde dan niet zoo te loopen zoeken? Maar hoe aan een haak of een net te komen? Hij voelde in zijn zakken om te zien of hij ook iets bezat, dat dienen kon. Maar dat was, gelijks we reeds zagen, niet veel. Met een vuursteen viel tegen vischen weinig uit te richten; met de enkele stukjes koper- en zilvergeld die hij had, evenmin. Voor 't overige vond hij niets dan een paar kleine ijzeren schroeven en een stuk papier.

Daarmee viel natuurlijk niet veel te vangen, maar, zoo dacht onze man, dan moet ik 't maar anders beproeven. Meteen bukte hij zich, stak de hand uit, en zoodra er een vischje voorbij-ging, greep hij toe. Maar jawel — 't was mis. Weer eens geprobeerd, en nu ging 't in soover beter, dat hij althans den staart te pakken kreeg. Evenwel, die ging met het voorafgaande lichaam er ook even snel weer van door. Want een visch is vooral in 't water wel wat glad om hem stevig vast te houden. In 't kort, na zes of zevenmaal vergeefs de jacht beproefd te hebben, moest Walter 't opgeven. Toch kon hij niet besluiten heel de visscherij uit het hoofd te

zetten. „Ik moet er wat op uitvinden“, sprak hij, en die gedachte hield hem bezig heel den dag, zoodat hij op weinig andere leide, te meer daar hij nog voortdurend had, en dus niet naar het bosch behoefte te gaan.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Haamstede (cl. Zierikzee), G. van Halsema, te Nijveen. — Wams c. a. (cl. Sneek), H. J. Willering, te Arum (cl. Franeker). — West-mass en Tiel, R. P. Haan, cand. te Scheemda. — Te Huiswijk en Berkel c. a., C. Oranje, cand. a/d V. U. — Heemse, A. S. Schaafsma, te Boornbergum c. a.

AANKOMEN: Beekbergen, J. Teves Tz., te Wetsinge Sawort.

BEROEPEN: Elburg, D. Koffijberg, te Barneveld. — Anna-Jacobapolder, R. Smoeding, te IJsselmonde. — Vinen, H. Hoestra, te Schiedam. — Gaastmeer, J. Teves Tz., te Wetsinge Sawort.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Nijeharke, J. G. Hartmann, te Opijnen. — Stavenisse, J. Riemens Lz., te Hurwenen. — Dolkum, J. W. de Kanter, te Zoelen. — Reunis, J. Schokking, te Wierp (gem. Oldebroek). — Genemuiden (toez.), B. J. van Heijningen J.A., te Huizen. — Oud-Vosmeer (Zee) en Nieuwpoort, J. A. Hoek-sma, cand. te Groningen. — Oortmarum, A. F. C. Pont, te Nisse (Z-Bv.). — Harting, J. Groeneweg, te West-Terschelling. — Kneese en Noordwelle (cl. Zierikzee), J. Tenbruggen Kate, te Lobith. — Oude-schild, A. G. Reede, te Castricum. — Oude-lande (cl. Goes), Th. van Dolder, te Oude-Tonge. — Rottevalle, J. C. Kijlstra Jr., te Engelum. — Itens en Hermaard (Friesland), toez. A. G. H. van Hoogen-hayze, cand. te Nijmegen. — Hoogeloan en Eersel, W. G. van Doorne W.K.J., te Ingen.

AANKOMEN: Engelen c. a., H. G. Botermans, te Maurik. — Silens, H. Post, te Surhuistervren c. a. — Scheveningen, L. M. van Noppen, te Leerdam. — Wijk aan Zee, N. P. Fockens, te Buren.

BEROEPEN: Burgwerd c. a., J. Schokking, te Wesp. — Gooijp, J. A. Hoekstra, cand. te Groningen. — Pernis, — J. J. Bootsma, te Zoutemeer c. a. — Mijnsheereland c. a. en Streckkerk, D. J. L. Hupke, te Sprang. — Doeveren en Gendern, A. de Visser, te Herwijnen. — Wapenvelde, C. Eekhof, te Werkhoven. — Collinsplaat (Z-Bv.), J. Willemse, te Kruiningen. — Oostmeer en Eestrum, W. van den Bijstel, te Makkum. — Suameer, W. R. Kals-hoven, te Kesteren.

Advertentiën.

ONDERTROUWD: C. LINDEBOOM, Prati. ANTHONIA M. DE JONG. Sprang, Schoonheven, } 23 April 1897.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Kioscos, Prinsengracht bij de Prinsensstraat, No. 157, AMSTERDAM.

Op het eiland Terschelling

bestaat bij een alleenwonende wed. (die een flink huis met gr. tuin bewoont), ged. de zomer-maanden **gelegenheid tot inwoning** voor een echtpaar of 3 heren (of dames), de waarheid toegegaan. Vrije kamer en kost, billijke prijs. Br. aan Ds. A. NAWIJN, Geref. Pred. Terschelling.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen: Voor de Vereeniging: Aan Collectie: (voor de Theologische faculteit). Van de Geref. kerk te Herwijnen f 5.40; van idem te Voorst (herplaatst wegens mistelling) f 15.12; van idem te Ter Aar (halve collectie) f 0.55; van idem te Aarlanderveen f 1.09; van idem te Alfen a/d Rijn f 11.98; van idem te Bodegraven f 14.14; van idem te Leimuiden f 1.52; van idem te Nieuwkoop f 4.45; van idem te Nieuwveen f 4.02; van idem te Noordren f 1.04; van idem te Oudshoorn f 3.89; van idem te Waarden f 5.19; van idem te Oude Wetering f 8.62; van idem te Woerden f 5.70; van idem te Woubrugge f 1.36; van idem te Zevenhoven f 2.31; van idem te Zwammerdam f 4.

Aan Schenkingen: Door de Diaconie van de Geref. kerk te Leiden C, gevonden in de collectie f 2.50.

S. J. SEEFAT, Penningmeester.

Hilversum.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.,

DAN 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Uitgave van den Boekhandel, voorheen HÖVEKER & WORMSER.

Dagen van Goede Boodschap

DOOR **Dr. A. KUYPER.**

Deel I. In den Kerstnacht. Deel III. De Paaschmorgen.

„ II. Oud- en Nieuwjaar. „ IV. Op den Pinksterdag.

4 deelen ingenaaid f 3.60; in 4 fraaie stempelbanden f 5.60; elk deel afzonderlijk ingenaaid f 1.20; gebonden f 1.75.

De **Eerste Serie** van de Goedkoopste Uitgave van

Dr. A. KUYPER's Werken

BEVAT DE VOLGENDE DEELLEN:

VOOR EEN DISTEL EEN MIRTN. à f 0.60, gebonden f 0.80

HONIG UIT DEN ROTSTEEN, Deel I. „ f 1.50, „ f 1.90

UIT HET WOORD, Deel I. „ f 1.75, „ f 2.25

Idem, „ II. „ f 1.75, „ f 2.25

Al deze deelen zijn gebonden in nette uniformbanden.

DE UITGEVER

Amsterdam. Boekhandel, voorheen HÖVEKER & WORMSER.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, Amsterdam.

Dit blad is bijgedragen tot het blad van den U. I. Insendingen kunnen voor

Dan I

Reeds in d is er de aa de Roomsche ten opzichte dat ons bezig heeft ingenon geleken bij het gezond richting der zeker niet weis toch daarom geleerde schu van de Cong in de Kathol gekomen tege van de bedoe dit op zoo steeds uitzie om, mits d door hem s In de Heras mits de heer overgebracht gen in de b wikklen van d zakelijk maak van een pop ons thans i protest veroo den heer Be kerkeleer onju Want wel ne een Roomsche gevoelen in de leer zijne nisten ons v ling door de Roomsche th meerde belij schil van tuit klacht niet, ter onjuist z ernstige wijze punt aan de volledig rech hebben daart letterlijk afge zin dier kerl verwezen naar larminius. Gan daarom de Ro is voorgesteld Hier dient Wat is hier niet wat den uiteenzet, man door de kerk sobere vastst hoedpunten Roomsche-theo dogma, die m phasen doorl eencvoudig is, breeder begi scherper omli nog allerlei i uitbreiding in der de Room deze nadere t zig hielden, st Calvinisme inv Het is met i geven toelicht sche kerkeleer zich dogmati gezet, en het keuze genood van Bellarm gedragslijn i vermogen we was niet Bell Paus Gregori het Collegium het Protestan Het subject de zijde der l geelicht buiten achte oppone de breede t kerkelijk doge en termen, li dagen van A ben, of ook al leer en toelicht ook door h den. De laat subjectief van algenvent ec